

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

MIMI GRAMNEA-DUMITRACHE
MARGARETA ONOFREI

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

clasa a V-a

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral
2. Receptarea textului scris de diverse tipuri
3. Redactarea textului scris de diverse tipuri
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise
5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

UNITATEA 1 – CĂRȚILE PRIETENOASE

- *Frumoasă-i*, de Mihai Eminescu
 - Textul literar integral
 - Textul. Actualizare
 - Cartea românească. De la prima carte tipărită, la cartea digitală
 - Cuvântul, partea de vorbire, partea de propoziție. Actualizare
 - Dialogul – principala formă de comunicare orală
 - **Test de evaluare inițială**

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

- 1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicate și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate
- 1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite
- 1.4. Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politic față de interlocutor(i)
- 2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 2.2. Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse
- 2.4. Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare
- 2.5. Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- 3.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- 3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerentei și al clarității
- 3.4. Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- 4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegere și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- 4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- 5.2. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice

UNITATEA 2 – JOCURI, JUCĂRII

- *Hoțul*, de Tudor Arghezi
 - Textul literar integral. Idee principală, cuvânt-cheie, temă
 - Textul. Etapele redactării unui text
 - Notiuni de vocabular. Cuvântul și contextul. Categorii semantice. Câmpul lexical

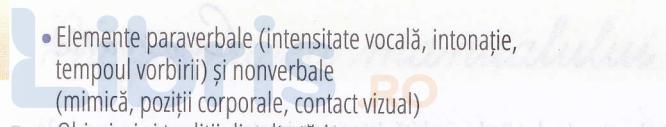
• Limba standard și limba vorbită. Istoria cuvintelor	24
• Unitate și diversitate lingvistică	25
• Roluri în comunicare	26
 • <i>Jucările</i> , de Marin Sorescu; <i>Din istoria jucăriilor</i> , de Ana Pascu	28
• Tipuri de text: textul literar și textul nonliterar	28
• Redactarea propriu-zisă a textului	31
• Notiuni de fonetică. Sunete. Silabe. Accent	32
• Comunicarea orală. Cuvinte-cheie, idei principale, temă, informații generale și de detaliu	36
• Unitate și diversitate culturală	38
Recapitulare	39
Proiect final	41
Evaluare sumativă	42

10	12	COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE
10	1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicate și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate	
11	1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite	
12	1.4. Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politic față de interlocutor(i)	
13	2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale	
14	2.2. Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse	
	2.3. Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare	
	2.4. Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare	
	2.5. Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire	
	3.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate	
	3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme	
	3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerentei și al clarității	
	3.4. Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire	
	4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegere și exprimarea corectă a intențiilor comunicative	
	4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative	
	5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culuri	

UNITATEA 3 – IZVOARELE IDENTITĂȚII PERSONALE

16	• <i>Amintiri din copilărie</i> , de Ion Creangă (fragment)	44
16	• Textul narativ literar. Coordonatele lumii ficționale: acțiune, personaj, timp, spațiu	44
20	• Compunerea. Părțile compunerii	50
21	• Verbul (definiție, clasificare, categorii gramaticale). Moduri verbale personale: indicativul și imperativul. Moduri verbale nepersonale: infinitivul și participiul	51

Resurse didactice

- Elemente paraverbale (intensitate vocală, intonație, tempoul vorbirii) și nonverbale (mimică, poziții corporale, contact vizual)

Resurse didactice din alte țări

Bucă vietii mele, de Gabriel Liiceanu (fragment)

- Textul narativ nonliterar.

ACTIONE, participanți, timp, spațiu

Redactarea propriu-zisă a compunerii

Timpurile modului indicativ. Timpuri simple și compuse. Structura timpurilor compuse

Functiile sintactice ale verbului

Elemente nonverbale și paraverbale ca mărci ale personalității individului

Recapitulare

Proiect final

Evaluare sumativă

• Într-o zi pe când lucram, de Ana Blandiana (text integral)	84
• Textul descriptiv literar. Limbajul figurat (personificarea)	84
54 Să exersăm ce am învățat!	87
54 Articolul hotărât și articolul nehotărât	88
55 Substantivul. Funcții sintactice	89
55 Atitudini comunicative. Atenția	90
55 Din copilăria Reginei I de România,	92
59 de Mihaela Simina (fragment)	92
• Textul descriptiv nonliterar	92
60 O personalitate istorică, un model comportamental	96
65 Cuprinsul. Textul nonliterar discontinuu	97
• Adjectivul (definiție, clasificare, acord)	98
66 • Articolul demonstrativ (adjectival)	99
68 Gradele de comparație ale adjecțivului	100
70 Atitudini comunicative. Empatia	102
71 Recapitulare	103
71 Proiect final	105
71 Evaluare sumativă	106

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

- Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicate și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate
- Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citate
- Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare
- Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse
- Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare
- Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare
- Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerentei și al clarității
- Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- Monitorizarea propriei pronunții și scrierii și a pronunției și scrierii celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază
- Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și syntactică-morfologică în interacțiunea verbală
- Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi

UNITATEA 4 – COPILĂRIA PRIETENOASĂ

- Micul print, de Antoine de Saint-Exupéry (fragment)
 - Textul descriptiv literar
- Părțile textului. Paragrafe. Componerea descriptivă
- Substantivul (definiție, clasificare, genul și numărul)
- Prepoziția
- Exprimarea adecvată a emoțiilor în comunicare

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

- Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicate și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate
- Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citate
- Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare
- Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politicos față de interlocutor(i)
- Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse
- Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare
- Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizabilității, al coerentei și al clarității
- Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice

UNITATEA 5 – IPOSTAZELE COPILĂRIEI

• Copiii eram noi amândoi, de Mihai Eminescu (fragment)	108
74 • Textul literar. Strategii de interpretare: răspuns afecțiv, discutarea mesajului/ mesajelor textului, interpretarea limbajului figurat	108
74 Inserarea unor desene, grafice, fotografii, scheme	112
79 • Pronumele (definiție, pronumele personal, categorii gramaticale)	113

• Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapunerii, luarea/predarea cuvântului, aşteptarea rândului la cuvânt)	115
Elev de Mircea Sîntimbreanu (text integral)	116
• Textul narativ literar.	
Strategii de înțelegere: inferențe simple (relații cauză-efect, problemă-soluție etc.), predicții, împărțirea impresiilor de lectură.	
Limbajul figurat (comparația)	
• Ipostaze ale copilariei în alte culturi	116
• Prezentarea textului: scrisul de mâna, așezarea în pagină	120
• Pronumele personal de politeție	121
• Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapunerii, luarea/predarea cuvântului, aşteptarea rândului la cuvânt)	123
• <i>Aventurile lui Tom Sawyer</i> , adaptare după Mark Twain	126
• Textul multimodal. Banda desenată	126
• Inserarea unor desene, grafice, fotografii, scheme. Sistematizare	130
• Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal).	131
Aspecte normative	133
• Să exersăm ce-am învățat!	134
Recapitulare	136
Proiect final	137
Evaluare sumativă	

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

- Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicate și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate
- Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite
- Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare
- Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politic față de interlocutor(i)
- Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse
- Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare
- Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare
- Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme
- Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerentei și al clarității
- Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- Monitorizarea propriei pronunții și scrierii și a pronunției și scrierii celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază

4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintacticomorfologice în interacțiunea verbală	
4.5. Utilizarea competenței lingvistice în corelație cu gândirea logică/analogică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții	
5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi	

UNITATEA 6 – PASIUNILE ȘI VALORILE COPILĂRIEI

• <i>Matilda</i> , adaptare după Roald Dahl (fragment; adaptare)	140
• Textul narativ literar. Mijloace de exprimare	140
• Pasiunile și valorile altor țări	144
• Stil: corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație	145
• Părțile de propozitie. Predicatul	146
• Strategii de ascultare activă	148

• <i>Theodora Tenpenny și tabloul pierdut</i> , de Laura Marx Fitzgerald (fragment)	149
• Textul narativ literar. Sistematizare	149
• Pasiunile și valorile altor țări	152
• Semne de punctuație: punctul, punctul și virgula, linia de dialog, două puncte, semnul exclamării, semnul întrebării, ghilimelele, punctele de suspensie	153
• Părțile de propozitie. Subiectul exprimat (simplu și multiplu) Acordul predicatului cu subiectul	155
• Strategii de ascultare activă	157
• <i>Cum să fotografiezi artificii</i> , de Laura Mateescu (text integral)	158
• Textul nonliterar explicativ	
• Semne de punctuație. Virgula	161
• Părțile de propozitie. Atributul	162
• Strategii de ascultare activă	163
Recapitulare	164
Proiect	166
Evaluare sumativă	167

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

- Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicate și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate
- Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite
- Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare
- Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politic față de interlocutor(i)
- Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse
- Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare
- Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare
- Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- Identificarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- Monitorizarea propriei pronunții și scrierii și a pronunției și scrierii celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază

- 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme
- 3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerentei și al clarității
- 3.4. Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- 4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- 4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- 4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și syntactică-morfologice în interacțiunea verbală
- 4.5. Utilizarea competenței lingvistice în corelație cu gândirea logică/analogică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții
- 5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi

UNITATEA 7 – CĂLĂTORIA MIRACULOASĂ

- *Ileana Sîmziana* (fragment)
 - Textul narrativ literar. Sistematizare
 - Semne de ortografie. Cratima. Blanclu
 - Propoziția. Definire și clasificare
 - Unitățile comunicării. Actele de limbaj

- *Frumoasa adormită și fusul*, (text integral)
 - recenzie de Ana Maria Codescu
 - Textul nonliterar
 - Modele comportamentale imaginare și reale
 - Semne de ortografie. Apostroful
 - Enunțul. Definire și clasificare
 - Actele de limbaj. Perechi minime (de adiacență)

- *Tezeu și Minotaurul*, adaptare după Alexandru Mitru
 - Textul narrativ literar. Sistematizare
 - Modele comportamentale de legendă
 - Calitățile stilului. Semne de punctuație și de ortografie (sistematizare)
 - Propoziția. Enunțul. Aplicații
 - Unitățile comunicării și actele de limbaj. Sistematizare
 - **Recapitulare**
 - **Proiect final**
 - **Evaluare sumativă**

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

- 1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicate și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate
- 1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite
- 1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare
- 1.4. Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politicos față de interlocutor(i)
- 2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 2.2. Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse
- 2.3. Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare
- 2.4. Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare
- 3.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- 3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerentei și al clarității
- 3.4. Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire

- 2.5. Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- 3.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- 3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerentei și al clarității
- 3.4. Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- 4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- 4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- 5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi
- 5.2. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice

UNITATEA 8 – FARMECUL AMINTIRII

170	• Recapitulare finală	197
170	• Evaluare finală	202
176	• Portofoliu disciplinei Limba și literatura română	204
177	• Textele înregistrărilor video (situații de comunicare orală)	205
178	• Listă de lecturi suplimentare	208

COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE

- 1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicate și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narrative, monologate sau dialogate
- 1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite
- 1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare
- 1.4. Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politicos față de interlocutor(i)
- 2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 2.2. Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse
- 2.3. Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare
- 2.4. Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare
- 3.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- 3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerentei și al clarității
- 3.4. Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire
- 4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- 4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- 4.3. Monitorizarea propriei pronunții și scrierii și a pronunției și scrierii celorlați, valorificând achizițiile fonetice de bază
- 4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și syntactică-morfologice în interacțiunea verbală
- 5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi

- Alegeți una dintre cerințele de mai jos.

PRE-TEXT

Varianta 1

Realizați o carte poștală cu un mesaj din vacanța de vară, adresat unui prieten.

- Realizați cartea poștală/ invitația/ afișul și expuneți la avizierul clasei cele mai reușite lucrări, alese de voi.

Varianta 2

Realizați o invitație la parcurgerea unor pasaje dintr-o carte citită în vacanța de vară.

Varianta 3

Realizați un afiș în care să anunțați derularea unui concurs de creație literară/ plastică.

■ TEXTUL LITERAR INTEGRAL*Frumoasă-i*

de Mihai Eminescu

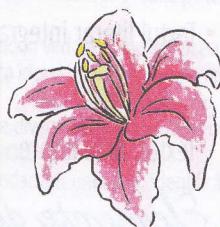
În lacul cel verde și lin
Resfrânge-se cerul senin,
Cu norii cei albi de argint,
Cu soarele nori sfâșiind.
Dumbrava cea verde pe mal
S-oglindă în umedul val,
O stâncă stârpită de ger
Înalț-a ei frunte spre cer.
Pe stâncă sfârmată mă sui,
Gândirilor aripi le pui;
De-acolo cu ochiul uimit
Eu caut colo-n răsărit
Și caut cu sufletul dus
La cerul pierdut în apus.

Cobor apoi stâncă în jos,
Mă culc între flori cu miros,
Ascult la a valului cânt,
La gemătul dulce din vânt.
Natura de jur, împrejur,
Pe sus e o boltă de-azur,
Pe jos e un verde covor,
Țesut cu mii tinere flori.
Văd apa ce tremură lin
Cum vântul o-ncruntă-n suspin,
Simt zăfiri cu-aripi de fiori
Muiate în miros de flori,
Văd lebede, barcă de vânt,
Prin unde din aripe dând,

Văd fluturi albaștri, ușori,
Roind și bând miere din flori.
De ce nu am aripi să zbor!
M-aș face un flutur ușor,
Un flutur ușor și gentil
Cu suflet voios de copil,
M-aș pune pe-o floare de crin,
Să-i beau suflețelul din sân,
Căci am eu pe-o floare necaz:
Frumoasă-i ca ziua de azi!

AMINTEŞTE-ȚI!

- Textul literar** reprezintă o lume imaginară, creată de un scriitor, care pornește de la realitate; scopul lui principal este de a emoționa cititorul. Asocierile inedite de cuvinte și idei sunt, de asemenea, menite să-i bucure sufletul, să-l îmbogățească permanent cu experiențe și perspective noi.
- Textul integral** este textul original (care nu a fost fragmentat/ modificat).

SĂ EXPLORĂM TEXTUL!

- Audiază lectura model a poeziei, apoi citește textul eminescian cât mai expresiv.**
- Notează titlul și autorul poeziei, precum și ideea ei centrală.**
- Identifică, în text, elementele naturii la care face referire poetul.**
- Precizează în ce vițuitoare ar dori vocea poetică să se transforme.**
- Alcătuiește o listă de expresii deosebite, extrase din poezia eminesciană.**
- Autodictare.** Memorează ultimele opt versuri ale poeziei pe care le vei scrie ulterior, ca autodictare.

- 1 Notează prin ce te-a emoționat poezia.
 - 2 Respect pentru oameni și cărti
2 Transcrie, din text, cel puțin trei perechi substantiv-adjectiv; notează la ce se referă ele.
 - 3 Identifică, în text, un cuvânt care se repetă și precizează ce rol are scrierea lui repetată.
 - 4 Prezintă semnificația a două cuvinte cu sens opus prezente în text.
 - 5 Enumeră acțiunile pe care și le imaginează vocea poetică; notează ce sugerează ele.

SĂ REFLECTĂM ASUPRA TEXTULUI!

Lucrați în *pereche*!

- Explică-i colegului tău, într-un scurt text, la ce se referă poezia.
 - Comparați apoi variantele scrise de voi cu cea în versuri și notați observațiile.

- 1 Alcătuiește un scurt text în care să prezinti o amintire din vacanța de vară, care poate fi pusă în legătură cu poezia citită.
 - 2 Prezintă semnificația structurii *suflet voios de copil*.
 - 3 Transcrie în caiet și completează spațiile punctate, având în vedere textul poeziei:
 - a. Văd ...
 - b. Aud ...
 - c. Simt ...
 - d. Îmi imagino ...

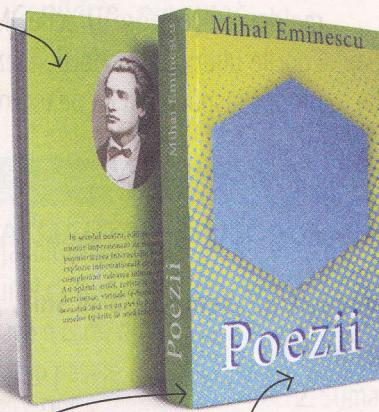
Redactare

TEXTUL. ACTUALIZARE

- 1** Redactează un text de cinci rânduri, pornind de la afirmația „Cărțile au suflet”, aparținând criticului literar Nicolae Manolescu, având în vedere emotia simtită la citirea poeziei eminesciene.

ERVĀ!

- **Cartea** este o scriere cu un anumit subiect, tipărită și legată sau broșată în volum. (Broșarea este legarea împreună a colilor sau a foilor unei broșuri, ale unei cărți, ale unui caiet etc., punându-le într-o copertă.)
 - **COPERTA a IV-a**
 - scurtă prezentare a autorului, a conținutului cărții, ediției sau colecției, ilustrații, pret etc.

- **COTOR** – autorul/autorii cărții, titlul ei, numărul volumului/ordinea sa încrănată colecție.

- **COPERTA** I – numele autorului/ autorilor, titlul și subtitlul cărții, sigla editorului (editura).

- FILE ȘI PAGINI

- **PAGINĂ DE TITLU**
 - reia/ completează informațiile de pe coperta I.

Comunicarea între popoare

CARTEA ROMÂNEASCĂ. DE LA PRIMA CARTE TIPĂRITĂ, LA CARTEA DIGITALĂ

respect pentru oameni și cărți

ȘTIATI CĂ...

De la prima carte tipărită, la cartea digitală

Din timpuri străvechi, omul a dorit să-și împărtășească experiențele pe cale orală, apoi prin intermediul sistemelor de scriere. Cea mai veche scriere cunoscută (scrierea cuneiformă) s-a realizat pe tăblițe de piatră și a apărut în Mesopotamia, în Antichitate. Comunicarea prin scris a evoluat cu timpul, folosind suporturi precum: tăblițe de argilă, papirus, pergament, hârtie. Hârtia a apărut în Europa (secolul al XII-lea), iar în anul 1445, Johannes Gutenberg a inventat tiparul cu litere mobile de plumb.

Hârtia este obținută din trunchiurile copacilor – bușteni transformați în rumegușul care, expus la o anumită temperatură, se preschimbă într-o masă compactă ce ia forma unor foi cu ajutorul presei de tipar.

Lucrați în pereche!

- După ce v-ați documentat în prealabil (parcugând materiale din cărți, reviste, website-uri etc.), alcătuiți o schemă/ un text în care să redați drumul cărții, așa cum vi-l imaginați voi.

OBSERVĂ!

Cartea românească

În 1521, apare primul document păstrat, scris în limba română: „Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung”. În 1561, Coresi tipărește, la Brașov, prima carte în limba română (traducerea Evangeliilor). Tipăriturile sale constituie începuturile utilizării aspectului îngrijit al limbii române.

Secolul al XVII-lea are o deosebită importanță în evoluția limbii, deoarece se tipăresc mai multe cărți religioase în limba

Autorul elaborează un manuscris, asternând gândul și sufletul său pe foi de hârtie, care este prezentat apoi editurii. Cu ajutorul unui redactor (expert în tehnica editării), el ajunge în tipografie, „fabrică a cărților”. Forma redactată este imprimată pe foile obținute din bușteni, iar după imprimare, ele sunt broșate și constituie astfel forma finită a lucrării – volumul.

În secolul nostru, bibliotecile posedă un număr impresionant de volume. Apariția și popularizarea internetului a condus către o explozie electronică de informații, aceasta completând valoarea informațională a cărții. Au apărut, astfel, reviste și ziară on-line, cărți electronice, virtuale (e-books), CD-uri. Toate acestea, însă, nu au pus în pericol apariția volumelor tipărite în mod tradițional, pe hârtie.

română. Prin intermediul acestora, limba evoluează, nuanțându-se și îmbogățindu-se. Apar primele lucrări cu elemente literare, scrise de autori precum: Dosoftei, Antim Ivireanul, Varlaam etc. Între secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, apare istoriografia în limba română, redactată de cronicarii moldoveni (Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce). Epopiile ulterioare perfecționează scrisul în limba română și produc răspândirea lui pe teritoriile locuite de români.

Elemente de construcție a comunicării

CUVÂNTUL, PARTEA DE VORBIRE, PARTEA DE PROPOZIȚIE. ACTUALIZARE

1 Găsește cuvinte cu același sens sau sens asemănător pentru: „senin”, „a se sui”, „mlădioasă”.

2 Notează cuvinte cu sens opus pentru: „răsărit”, „jos”, „lin”.

AMINTEȘTE-ȚI!

Părți de vorbire/
valori morfologice

Substantiv

Adjectiv

Pronume

Verb

Părți de propozitie/
funcții sintactice

Părți principale

Subiect

Predicat

Părți secundare

3 Observă tabelul dat și caută în caietele tale de clasa a IV-a informații despre fiecare parte de vorbire/ parte de propozitie studiată.

- Organizați-vă în două grupe.

Respect pentru oameni și cărți

Grupa 1 (grupa numelui)

Sarcini de lucru:

- Transcrieți părțile de vorbire ale grupei voastre (substantiv, adjecțiv, pronume) din versurile:

„Dumbrava cea verde pe mal
S-oglindă în umedul val,
O stâncă stârpită de ger
Înalț-a ei frunte spre cer.“

- Analizați un substantiv și un pronume.

- Notați cât mai multe predicate pentru subiectul dat: **copilul**.

- Alcătuți propoziții după schema:

S/ substantiv + PREDICAT/ verb + PS/ pronume

- JOC:** Ultimul cuvânt al propoziției va deveni subiectul următoarei propoziții. Cine greșește părăsește jocul.

Exemplu:

Prima propoziție: Andrei a cumpărat mingea. Mingea ...

Grupa 2 (grupa acțiunii)

Sarcini de lucru:

- Transcrieți partea de vorbire a grupei voastre (verb) din versurile:

„De-acolo cu ochiul uimit

Eu cau colo-n răsărit

Și cau cu sufletul dus

La cerul pierdut în apus.

Cobor apoi stâncă în jos,

Mă culc între flori cu miros,

Ascult la a valului cânt,

La gemătul dulce din vânt.“

- Analizați două verbe.

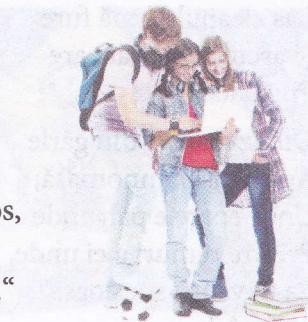
- Notați cât mai multe subiecte pentru predicatul dat: **citește**.

- Alcătuți propoziții după schema:

S/ substantiv + PS/ adjecțiv + PREDICAT/ verb

- JOC:** Fiecare va construi o propoziție în care verbul „a face“ va avea alt sens. Iese din joc cine nu va putea alcătui propoziția când îi vine rândul.

Exemplu: Mama face prăjitură bune. Copilul își face de cap.

Comunicare orală

DIALOGUL – PRINCIPALA FORMĂ DE COMUNICARE ORALĂ

- 1 Alcătuiește un dialog, de 10-14 replici, între doi colegi de clasă, în care să integrezi următoarele cuvinte: **vacanță, carte, a citi, copilărie, minunat.**

Portofoliu

SUMAR PORTOFOLIU

- Portofoliul** este cartea ta de vizită, prin care demonstrezi că ai dobândit cunoștințe, dar și aptitudini și comportamente noi.

- Iată ce trebuie să cuprindă** acesta:

- Prima pagină: numele tău, clasa, școala, anul școlar.

- Sumarul include titlul fiecărei lucrări/ fișe:

- paginile tale de jurnal, realizate individual;
- proiecte;
- fișe de lucru oferite de profesor, lucrate individual sau pe grupe;
- înregistrări, fotografii care prezintă activitatea desfășurată de tine individual sau împreună cu alți colegi de-a tăi (optional);
- reflecțiiile tale asupra a ceea ce ai lucrat;
- alte materiale.

Test de evaluare inițială

Citește textul următor și rezolvă cerințele date:

„[...] Tresărind scânteie lacul
 Și se leagănă sub soare;
 Eu, privindu-l din pădure,
 Las alealul să mă fure
 Și ascult de la răcoare
 Pitpalacul.

Din izvoare și din gârle
 Apa sună somnoroasă;
 Unde soarele pătrunde
 Printre ramuri a ei unde,
 Ea în valuri sperioase
 Se azvărle.

Cucul cântă, mierle, presuri –
 Cine știe să le-asculte?
 Ale păsărilor neamuri
 Ciripesc pitite-n ramuri
 Și vorbesc cu-atât de multe
 Înțelesuri.

Cucu-ntreabă:
 — Unde-i sora Viselor noastre de vară?
 Mlădioasă și iubită,
 Cu privirea ostenită,
 Ca o zână să răsară
 Tuturora. [...]“

(Mihai Eminescu, *Freamăt de codru*)

I (30 de puncte)

- 1** Precizează titlul și autorul poeziei. 6 puncte
- 2** Notează ideea centrală a textului. 6 puncte
- 3** Descrie peisajul eminescian prezentat în versurile de mai sus. 6 puncte
- 4** Prezintă semnificația următorului fragment din text: „— Unde-i sora Viselor noastre de vară?”. 6 puncte
- 5** Identifică trei trăsături ale ipostazei feminine, așa cum reies ele din textul poetic. 6 puncte

Punctaj

II (30 de puncte)

- 6** Unește cuvintele cu același sens:

1. scânteie	a. specii	4. ostenită	d. să apară
2. somnoroasă	b. strălucește	5. să răsară	e. să audă
3. neamuri	c. adormită	6. să asculte	f. obosită

6 puncte
- 7** Găsește cuvinte cu sens opus pentru: „sperioase”, „sună”, „multe”. 6 puncte
- 8** Numește părțile de vorbire prezente în secvență: „Din izvoare și din gârle/ Apa sună somnoroasă.” 6 puncte
- 9** În secvență: „Ale păsărilor neamuri/ Ciripesc pitite-n ramuri”, următoarele cuvinte îndeplinesc funcția sintactică de subiect, respectiv de predicat:

a. păsărilor, ciripesc;	b. neamuri, ciripesc;	c. neamuri, pitite.
-------------------------	-----------------------	---------------------

6 puncte
- 10** Alcătuiește trei propoziții după următoarea schemă sintactică: S/ pronume + P/ verb + PS/ substantiv. 6 puncte

III (20 de puncte)

- 11** Imaginează-ți că porți un dialog cu unul dintre colegii tăi în legătură cu frumusețea naturii în timpul verii, așa cum este ea prezentată de textul eminescian.

Redactează dialogul, având în vedere să respecti normele de scriere corectă studiate.

NOTE

- Timp de lucru: 50 de minute.
- Se acordă 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări și 10 puncte din oficiu. Succes!
- Desenează o față veselă dacă ești mulțumit sau o față tristă, dacă ești nemulțumit de felul în care ai rezolvat cerințele.

UNITATEA 2

JOCURI, JUCĂRII

Lectură

- Textul literar integral. Idee principală, cuvânt-cheie, temă
- Tipuri de text: textul literar și textul nonliterar

Redactare

- Textul. Etapele redactării unui text
- Redactarea propriu-zisă a textului

Elemente de construcție a comunicării

- Noțiuni de vocabular. Cuvântul și contextul. Categorii semantice. Câmpul lexical
- Limba standard și limba vorbită. Istoria cuvintelor
- Noțiuni de fonetică. Sunete. Silabe. Accent

Comunicare orală

- Roluri în comunicare
- Comunicare orală. Cuvinte-cheie, idei principale, temă, informații generale și de detaliu

Comunicarea între popoare

- Unitate și diversitate lingvistică și culturală

• Notează toate cuvintele care îți vin în minte atunci când te gândești la termenul **joacă**. Citește aceste cuvinte colegilor tăi.

• Vizionați materialul care are ca temă **jocul** și discutați, în clasă, aspectele prezentate.

■ TEXTUL LITERAR INTEGRAL. IDEE PRINCIPALĂ, CUVÂNT-CHEIE, TEMĂ

TUDOR ARGHEZI

(21 mai 1880 –

14 iulie 1967)

- Autor fundamental al literaturii române.
- Poet, prozator și gazetar. A scris poezie și proză pentru copii.
- Volumul de proză scurtă „Cartea cu jucării” reprezintă una dintre cele mai cunoscute scrimeri ale sale, axată fiind pe prezentarea aventurilor a patru membri ai unei familii (Tătuțu, Măicuța și cei doi copii, Mițu și Baruțu), având drept model chiar familia scriitorului.

VOCABULAR

1 scurteică, *scurteici*, s. f. haină de stofă, de obicei îmblănită, lungă până la (sau până sub) genunchi, purtată mai ales la țară

2 mădular, *mădulare*, s. n. fiecare dintre membrele unei ființe

3 bârlog, *bârloguri*, s. n. vizuină de urs

4 chiră, *chitre*, s. f. fructul comestibil al chiritrului, cu aspectul unei lămâi mari

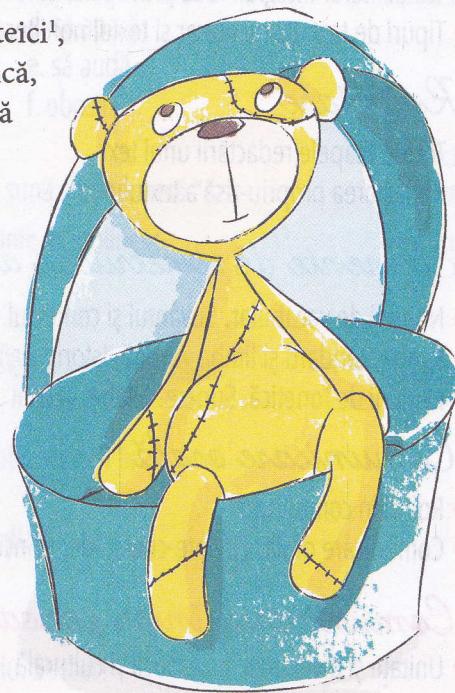
Hotul

de Tudor Arghezi

În cutia cu pălării vechi sta un urs, de catifea. Dacă nu era galben ca floarea-soarelui, el ar fi fost fioros și podul întreg ar fi tremurat de frica lui. Aveam în pod doi berbeci năpărliți, trei vaci fără picioare și un armăsar care sta în pod fiindcă era de lemn și vopsit cu pensula verde. Dar ursul era galben, și culoarea asta micșorează seriozitatea lucrurilor, nu sperie nimenei și au luat-o florile pentru ele. Și mai avea ursul doi ochi de sticlă care se uitau drept în tavan. Domnișoara cusătoreasă, îmbrăcând ursul din șase petice croite frumos, cred că s-a înșelat când a trebuit să-i puie și ochii greșind cutia ochilor de urs și luând, dintr-o altă cutie, doi ochi de porumbiel. Un urs se cere încruntat: ursul nostru din pod se uita cu bunătate.

Ursul stătuse jos, în casă, doi ani întregi, și ajunsese atât de stricător, încât am fost nevoie să-l pui deoparte, în singurătate, și el s-a trezit în cutia de pălării, numai după ce începusem zadarnic fel de fel de mijloace de îndreptare.

Croind ursul din fața unei scurteică¹, moștenită de la o cucoană bunică, croitoreasa nu se gândise că, fără să vrea, îi dă, prin potrivirea mădularelelor², niște năravuri, pe care nici scurteica, nici catifeaua nu le avuseseră la timpul lor. Tatăl urșilor, care umblă nevăzut prin lume și îngrijește în munți de copiii lui, săpându-le peșteri, răsturnând iarna câte un pietroi pe bârloage³, spălându-i în somn, pieptânându-i și tăindu-i unghiile cu un fierastrău de argint, face ce face și trece pe la urșii de pâslă, pentru copii, și le dă câte un crâmpel de nărav.

Ursul nostru se nărvise să fure, și nu fura altceva decât bomboane, ciocolată, dulceață, fructe și rahat. Când Tătuțu aducea câte o cutie cu lucruri dulci, ursul mirosea și golea numai decât cutia, fără să-l vadă nimeni.

— Cine a mâncat ciocolata?

— U'su, răspundeau băiatul, rădicând din umeri.

Nu mai e.

— Dar cutia cu bomboane englezesti?

— U'su, răspundeau fata și băiatul.

Îl văzuseră amândoi. L-au prins de câteva ori cu cutiile în brațe, fugind subt canapea. L-au și bătut. Odată i-au rupt o ureche de bumbac. Doi ani de zile ursul a mâncat toată dulceața de zmeură și de chiră⁴, caisele verzi, nucile, șerbetul. Însă el nu mâncă tot borcanul, lua câte puțin, ca să nu se cunoască, scotea câte un pumn de bomboane, câteva bucăți, și le mâncă pe toate, cu încetul.

Așa s-a făcut că am trimis hoțul în pod, ca să-l pedepsim și să crătam dulceturile copiilor. Însă el fură și acum. Vine din pod. Noi nu l-am întâlnit niciodată pe scară, se ferește de noi, însă copiii l-au văzut

de mai multe ori cum vine, cum deschide dulapul, cum desface borcanele și cutiile, cum le găsește și cum fuge îndărăt. De copii, ursul nu vrea să se ferească. Strămutarea lui în pod a fost cu atât mai binevenită cu cât învățase de la urs să mănânce zahăr și mielul cu părul creț. Si de la miel a învățat și mingea să pape dulceață furată, cofeturi, cozonac și prăjituri. Ba mi se pare că ursul niciodată nu a mâncat ce mânâncă acum toate mingile, care înconjoară borcanele și cutiile și sug din ele tot.

Tătuțu nu bate ursul, nici mielul, nici mingile, pentru că el știe că trebuie să crească și lasă dulapurile descuiate, cutiile cu capacul nișel ridicat, borcanele cu țipla nelegată, pentru că mingile nu au degete ca să dezlege sfoara și să descuie dulapul.

Totuși, într-o zi, Tătuțu o să se puie la pândă, chiar în dulap. Când ursul și mielul vor veni cu lingurița în labuță ca să se înfrunte, o să-l găsească pe Tătuțu între borcane. Si atunci, nu știu care din trei va fugi mai repede, speriat: mielul, ursul ori Tătuțul.

SĂ EXPLORĂM TEXTUL!

OBSERVĂ!

- Textul în proză are un *povestitor* (narator), o acțiune plasată în *timp și spațiu, personaje* care participă la *acțiune*.

Retinere!

- *Ideeă principală* este o informație esențială dintr-un fragment de text.
- Planul simplu de idei cuprinde ideile principale din respectivul text.
- Pentru a formula idei principale, este necesar:
 - să citești integral textul;
 - să recitești textul, delimitând secvențele care oferă informații corelate cu o singură acțiune centrală;
 - să exprimi, printr-un enunț, informația esențială, oferită de fiecare dintre secvențele delimitate.

- 1** Transcrie în caiet și completează următoarele afirmații cu informații din text:

- În afară de ursul de catifea, în podul casei se mai află ...;
- Culoarea galbenă a ursului semnifică ...;
- Năravul ursului de catifea constă în ...;
- Alimentele care dispar din casă sunt ...;
- Mielul cu păr creț învață de la urs ...;
- Dacă tatăl ar pândi hoțul, s-ar putea să

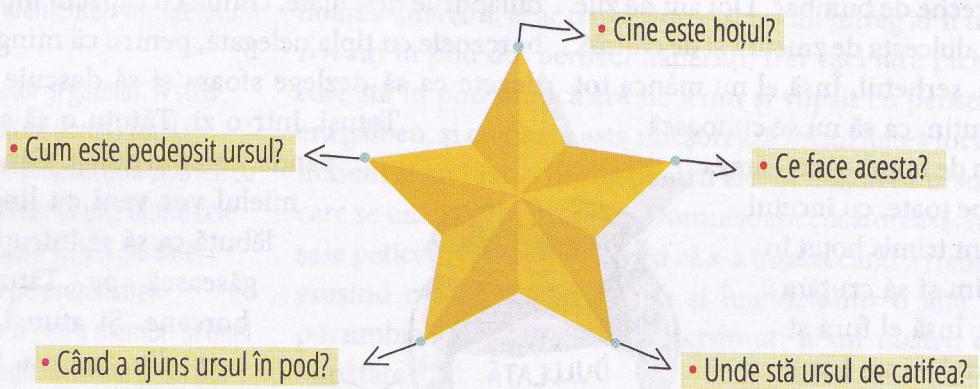
- 2** Identifică, în text, structuri care se referă la:

- spațiu;
- timp/ durată.

3 Numerotează următoarele enunțuri pentru a obține planul simplu de idei:

- Oferind un exemplu negativ fetiței și băiețelului, ursul continuă să învețe și alte jucării să fure.
- După doi ani în care stătuse în casă, el a fost mutat în pod din cauza unui obicei deranjant.
- Tatăl celor doi copii cunoaște obiceiurile proaste ale jucăriilor, dar, în cazul în care va sta să pândească hoțul, cu siguranță va avea o surpriză.
- Ursul de jucărie se învățase să fure deserturi din casă și fusese adesea pedepsit pentru faptele sale.
- Un urs galben din catifea, cu ochi blânzi, se afla în podul casei, într-o cutie cu pălării.

4 Recitește textul și răspunde la următoarele întrebări:

SĂ INTERPRETĂM TEXTUL!

Retinе!

- Textul literar aparține literaturii, artă a cuvântului, și creează o lume imaginară, bazată pe emoție.
- **Cuvântul-cheie** este un termen reluat sau subliniat cu insistență și contribuie la definirea mesajului unei opere literare.
- **Tema** textului literar este ideea sa centrală (de exemplu: *iubire, natură, copilărie, istorie* etc.).

1 Identifică un cuvânt-cheie și tema textului literar. Motivează-ți opțiunea.

2 Recitește pasajul care se referă la tatăl urșilor. Copiază tabelul în caiet și notează două asemănări și două deosebiri între ursul de jucărie și tatăl urșilor.

	Asemănări	Deosebiri
<i>Ursul de jucărie</i>		
<i>Tatăl urșilor</i>		

3 Recitește textul și rezolvă următoarele cerințe:

- a. notează cinci trăsături ale personajului principal al textului – ursul de catifea;
- b. utilizând trăsăturile descoperite de tine, alcătuiește un text de maximum șase rânduri, despre acest personaj;
- c. citește textul colegilor tăi și discutați în legătură cu portretul personajului.

4 Discutați în clasă despre atitudinea copiilor față de dispariția dulciurilor.

5 Alege răspunsul corect și formulează o motivație pentru alegerea ta:

- Titlul operei literare „Hoțul”, scrisă de Tudor Arghezi, se referă la:
 - a. jucării;
 - b. copii;
 - c. părinte.

SĂ REFLECTĂM ASUPRA TEXTULUI!

1 Citește cu atenție următoarele proverbe:

- Orice învăț are și dezvăj.
- Adevărul ieșe la iveală ca untdelemnul deasupra apei.
- Minciuna are picioare scurte.

Alege unul care crezi că se potrivește învățăturii desprinse din textul literar și motivează-ți alegerea.

2 Povestește-le colegilor tăi o întâmplare sugestivă, petrecută în copilăria ta, care să conțină unul dintre următoarele cuvinte-cheie:

• joc	• jucărie
• dulciuri	• prieten

Lucrați pe *grupe!*

Proces literar! Jucările au furat dulciurile?

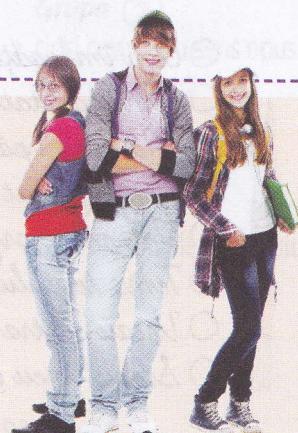
- Organizați-vă în trei grupe.

Grupa 1 va fi formată din trei elevi selectați în calitate de judecători.

Grupa 2 va fi formată din acuzatori, care își vor alege un reprezentant.

Grupa 3 va fi formată din apărători, care își vor alege un reprezentant.

- Grupele 2 și 3 vor întocmi fiecare un dosar cu prezentarea sumară a cazului pus în dezbatere, depozitările acuzării/ apărării, concluzia (verdictul) asupra cazului.
- Grupa 1 va lua decizia finală în legătură cu soluționarea cazului pe baza argumentelor aduse de ambele părți.

Jurnal de lectură

- Citește integral volumul „Cartea cu jucării”, de Tudor Arghezi. Alege trei texte, apoi realizează o filă a jurnalului de lectură pentru fiecare dintre ele; adaugă aceste file în portofoliul tău, pe care îl vei prezenta în vederea evaluării.